

Zusjes

- Saskia de Coster

Inleiding

De tweeling Anna en Lize reist de wereld rond. Dat doen ze met gestolen geld. In een dikke portemonnee vinden ze kaartjes met droge bloemen erop. Die vreemde inhoud betekent het begin van een erg spannende week. Zullen de zussen het overleven?

Over het lespakket

Voor wie is dit lespakket?

In alle lespakketten spreken wij over 'cursisten', die les volgen in het volwassenenonderwijs. Toch zijn de meeste lestips ook heel goed bruikbaar voor leerlingen in het secundair onderwijs (OKAN, BuSo, BSO-PAV en vaak ook TSO).

Dit lespakket kan je downloaden via www.wablieft.be. Bij dit lespakket horen ook werkbladen. Die plaatsen we in één worddocument op de website. Op die manier kan elke lesgever de werkbladen aanpassen aan de eigen noden.

Kijk eens op www.wablieft.be/boeken

Een Wablieft-boek is ook een luisterboek

Een Wablieft-boek is ideaal voor wie niet zo vlot leest of voor wie niet graag leest. Je kan er ook de luistercd bij gebruiken. Dit kan vooraf (om al te horen waar het over gaat), maar ook tijdens of na het lezen. Laat gedurende de lessen je cursisten experimenteren met deze verschillende manieren. Welke vinden ze het leukste?

Les 1: Hoofdstukken 'Zondag' en 'Maandag' (blz. 5 tot 27)

1. INSTAPFASE

Stap 1: Toon de cursisten de kaft van het boek. Dek de titel af. Wat zien ze? Waarover denken ze dat het boek zal gaan? Laat hen uitgebreid fantaseren.

Stap 2: Bekijk nu de titel. Komt hij overeen met wat de cursisten dachten toen ze de kaft zagen? Zo nee, laat hen dan vertellen wat ze nu denken.

Stap 3: Ga verder in op de titel. Wie van de vrouwelijke cursisten heeft (een) zus(sen)? Wie van de mannelijke cursisten heeft (een) broer(s)? Lijken ze op elkaar of niet? Hoe is hun band?

Stap 4: Wat weten de cursisten over de band tussen tweelingen? Zijn er cursisten die deel zijn van een tweeling? Kennen ze tweelingen?

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: Stel de cursisten eerst de volgende vragen. Schrijf de vragen op het bord, of dicteer ze aan de cursisten:

Wie zijn de hoofdpersonages?

Welke relatie hebben zij?

Welke gelijkenissen en verschillen zijn er tussen hen?

De cursisten kunnen notities nemen terwijl ze luisteren. (Leg hen eventueel uit hoe je woorden noteert, en waarom dat nuttig is.)

Stap 2: Lees het hoofdstuk 'Zondag' voor. Zorg dat de cursisten altijd kunnen volgen in hun eigen exemplaar van het boek.

Stap 3: Laat de cursisten individueel de vragen beantwoorden. Vervolgens wisselen ze per twee hun antwoorden uit. Overloop dan de antwoorden klassikaal.

Stap 4: Ga na wat de cursisten begrepen hebben van het hoofdstuk. Doe dit door het hoofdstuk te laten navertellen door de cursisten. Elke cursist geeft in één zin info over het hoofdstuk. Ze moeten daarbij goed naar elkaar luisteren zodat ze geen info herhalen. Laat foute informatie door de andere cursisten verbeteren. Laat de cursisten waar het nodig is informatie aanvullen.

Stap 5: Verwijs naar het fragment over de gevonden portemonnee op blz. 12.

De zusjes vragen zich af waar de kaartjes voor staan. Laat de cursisten gissen naar de betekenis van de kaartjes in de portemonnee van de zakenman.

Stap 6: Welke zaken hebben de meeste personen wel hun portemonnee zitten?

Bewaren de cursisten er ook andere dingen in?

Stap 7: Vertel de cursisten dat ze naar het volgende hoofdstuk zullen luisteren en overloop met hen de volgende vragen:

Wat komen de cursisten te weten over de familie van de tweeling?

Welke nieuwe info krijgen ze over de band tussen de zusjes?

Het hotel heeft veel luxe. Waaraan merk je dat? Wat is er mis in het hotel?

Stap 8: Laat de cursisten luisteren naar het hoofdstuk op de cd. Ze kunnen eventueel meelesen in hun boek.

Stap 9: Laat de cursisten individueel de vragen uit stap 7 beantwoorden. Vervolgens moeten ze per twee hun antwoorden uitwisselen. Zorg voor klassikale terugkoppeling, als dit nuttig blijkt.

Stap 10: Hebben de cursisten begrip voor de houding van de tweeling ten opzichte van hun moeder? Bespreek klassikaal.

Stap 11: Verwijs naar het fragment over het pilletje op blz. 26. Om wat voor pil kan het gaan? Hoe kan die hen redden van een boef?

3. Afronding

Het boek roept nu beslist meer vragen op dan het antwoorden geeft. Laat de cursisten om beurt een vraag stellen. Ze mogen hun vraag op het bord schrijven. Of ze bereiden de vraag vooraf op papier voor, en lezen ze voor. Hou de vragen allemaal bij. In de laatste les kan je met de cursisten nagaan of ze op alle vragen een antwoord kregen.

Les 2: Hoofdstukken 'Dinsdag' en 'Woensdag' (blz. 29 tot 44)

1. INSTAPFASE

Vat met de cursisten samen wat er tot nu toe gebeurd is in het verhaal. Geef hen als opdracht om aandacht te hebben voor het verband tussen de Batmanpil en het komende hoofdstuk.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: Lees het hoofdstuk 'Dinsdag' voor tot aan 'Ze schrijft met nette maar woedende letters [...]' (blz.)

Stap 2: Anna schrijft een dreigbrief aan de onbekende briefschrijver. Weten de cursisten weten wat een dreigbrief is? Wat kan er in Anna's bericht staan? Laat de cursisten per twee een voorstel schrijven. Ze gebruiken daarvoor een aanspreking en drie zinnen. Circuleer in de klas, help en verbeter waar nodig. Enkele cursisten lezen daarna hun bericht voor aan de rest van de groep.

Stap 3: Laat de cursisten zelfstandig het einde van het hoofdstuk lezen.

Stap 4: De cursisten beschrijven het slaapgedrag van Lize aan de hand van de tekst. Is ze een goede of slechte slaper? Welke dromen heeft ze?

Stap 5: Verwijs naar het fragment over de octopus op blz. 35. Anna denkt een octopus te zien in het zwembad van het hotel. Op hetzelfde moment heeft Lize een nare droom over een octopus. Vinden de cursisten dat geloofwaardig? Wat kan het betekenen? Waarom een octopus? De cursisten overleggen in groepjes van drie.

Stap 6: De suggesties van enkele groepjes komen klassikaal aan bod.

Stap 7: De cursisten lezen het hoofdstuk 'Woensdag' zelfstandig.

Stap 8: Welke bedoelingen heeft de briefschrijver? De cursisten praten over de vraag in groepjes van drie. Elk groepje schrijft in een tweetal zinnen op wat de briefschrijver van plan is. Hun 'plan' lezen ze aan elkaar voor. Welk plan vinden de andere cursisten het spannendst/meest realistisch/ ...?

3. Afronding

Schrijf op het bord of lees voor: 'Mensen stapelen jaren en ervaringen op. Toch worden ze daar niet wijzer van. Kijk maar naar de moeder van Anna en Lize.' (blz. 43).

- Cursisten verdelen zich op één lijn: links staat wie het helemaal niet eens is met deze stelling, rechts wie het helemaal wel eens is. Iedereen mag zich ergens op de lijn plaatsen. Kunnen ze uitleggen waarom ze voor hun plek kozen?

- Nu ze het systeem kennen van 'links = helemaal niet eens, rechts = helemaal eens', kan je ze van plek laten wisselen door telkens vragen te stellen, die deze zinnen concreter maken.

Voorbeelden van stellingen:

Jonge mensen worden sneller boos dan oude mensen.

Jonge mensen willen sneller toegeven dat hun mening niet klopt dan oude mensen.

Oudere mensen maken zich niet meer zo snel druk over kleine dingen.

...

Les 3: Hoofdstukken 'Donderdag' en 'Vrijdag' (blz. 45 tot 55)

1. INSTAPFASE

De cursisten luisteren naar het hoofdstuk 'Donderdag' op de cd. De cursisten kunnen volgen in het boek.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: Herneem het fragment over foto's op blz. 49. ('Als je foto's van jezelf bekijkt, weet je tenminste zeker dat je echt bestaat. Je weet dat je al op verschillende plaatsen geweest bent. En je weet dat daar getuigen van zijn.')

Laat de cursisten reageren op deze uitspraak. Zien zij het ook zo?

Op welke momenten in hun leven nemen de cursisten foto's? Waarom doen zij dat?

Stap 2: De cursisten lezen in stilte hetzelfde hoofdstuk. Ze duiden moeilijke woorden aan en schrijven de moeilijke woorden op het bord. Begeleid de cursisten om elkaar aan de hand van de context de moeilijke woorden uit te leggen.

Stap 3: De cursisten lezen het hoofdstuk 'Vrijdag' in stilte. Laat klassikaal het verhaal samenvatten door een cirkelverhaal: elke cursist zegt een zin over wat er tot nu gelezen is.

Stap 4: In duo's stellen de cursisten drie vragen op voor een ander duo. Elk duo houdt ook de antwoorden bij de hand. Ze krijgen daarvoor vijf minuten de tijd.

Stap 5: Elk duo gaat samenzitten met een ander duo. Ze stellen elkaar de vragen en bespreken de antwoorden. Je kan de duo's enkele keren laten doorschuiven.

3. Afronding

Stap 1: Waren er vragen die geregeld terugkwamen? Welke? Waarover gaan die vragen? Over moeilijke stukken uit het boek? Over stukken die de cursisten heel apart, opvallend, mooi of net saai vonden?

Stap 2: We zijn bijna aan het einde van het boek. Vraag naar een tussenstand: wat vinden ze van het boek? De cursisten mogen het boek punten geven tussen 0 en 10. Let wel: ze moeten in enkele woorden kunnen zeggen waarom ze dit boek deze punten geven.

Les 4: Hoofdstukken 'Zaterdagochtend', 'Zaterdagmiddag', 'Zaterdagnacht' (blz. 57 tot 72)

1. INSTAPFASE

Overloop met de cursisten wat ze intussen weten over de band tussen de zusjes. Zet dit in schema op het bord. Vinden ze de band normaal of niet?

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: Lees het hoofdstuk 'Zaterdagochtend' voor.

Stap 2: Stel vooraf de volgende vraag: valt de cursisten iets op aan het gesprek met de receptionist met het hotel? (Tip: het aantal gasten in de kamer.) Wat kan de verklaring zijn?

Stap 3: Het bad staat voor de tweede keer onder water. In het zwembad is er nog steeds geen water. Wat kan er aan de hand zijn?

Stap 4: Lees de laatste zinnen van het hoofdstuk opnieuw voor. ('Pas op!' Lize wijst verschrikt naar het houten been. Dat komt met een klap neer op het hoofd van Anna. De wereld draait. Anna valt. Lize kijkt toe, maar ze kan niets doen.') Wat kan het vervolg zijn? Laat de cursisten fantaseren over het verdere verloop van het verhaal. Ze vatten de afloop samen in enkele zinnen op papier. Enkele mogelijke scenario's komen klassikaal aan bod.

Stap 5: Laat de cursisten per twee de dialoog tussen de receptionist en het meisje voorlezen met de gepaste intonatie.

Stap 6: Luister met de cursisten naar het hoofdstuk 'Zaterdagmiddag' op de cd.

Stap 7: Stel enkele vragen.

Wat komen de cursisten nu te weten over Anna en Lize?

Wat gebeurt er met Anna?

Is dat volgens hen de werkelijkheid?

Stap 8: De cursisten lezen zelfstandig het hoofdstuk 'Zaterdagnacht'.

Stap 9: Laat de cursisten ventileren over het einde. Probeer hun reacties te kanaliseren. Kan je in één woord zeggen wat je van dit einde vindt? (verzamel die woorden op het bord of op www.wordle.net)
Welke woorden/meningen komen vaak terug?

Kan je je mening in één zin samenvatten?

Stap 10: Er is sprake van een natuurramp. Welke? Welke verwijzingen naar deze natuurramp hebben ze vroeger al gelezen? Hebben de cursisten deze verwijzingen onthouden?

Beslist hebben de cursisten vele verwijzingen niet onthouden. Die leken onbelangrijk. Dit is een mooi moment om met cursisten te kijken naar de structuur van het verhaal: de auteur vertelt zogezegd 'details', die mee tot de kern van het verhaal lijken te horen. Dat is het spel dat de auteur speelt met de lezer. Blader samen terug en lees opnieuw de passages waarin het bad overstroomde, de werkmannen aan het zwembad werkten ... Laat de cursisten reageren: wat vinden ze van deze passages, nu ze die opnieuw lezen?

Stap 11: Het hele verhaal door ging het over twee zussen. Nu blijkt dat er maar één zus meer leefde. Vinden de cursisten het verhaal geloofwaardig? Wat is er volgens hen echt gebeurd?

Stap 12: Wat vinden ze van het verhaal, na dit einde? Houden ze van deze soort verhalen of niet?

3. Afronding

Stap 1: Op het einde van les 1 formuleerden de cursisten een aantal vragen over het verdere verloop van het boek. Overloop met hen deze vragen. Op welke vragen kregen ze een antwoord? Welke vragen blijken niet meer relevant?

Stap 2: Het einde van dit boek maakt bij lezers veel los. Ze hebben allemaal wel een mening. Laat hen die mening gebruiken om één van volgende twee opdrachten te kiezen:

Opdracht 1: Jij bent de auteur en schrijft het laatste hoofdstuk. Wat gebeurt er in dat laatste hoofdstuk?

Opdracht 2: Schrijf een brief aan de auteur, Saskia de Coster. Welke vragen over het boek heb je, en wil je stellen in je brief?

Evaluatieles

Op www.wablief.be/boeken/lesmateriaal staat een uitgebreid document met suggesties om een lessenreeks rond een boek af te sluiten en te evalueren.